

NTL - M. Kirpluk

ochrona przed **HAŁAS**em

mgr Mikołaj Kirpluk

0 - 502 216620

www.ntlmk.com

NIEPEWNOŚĆ W POMIARACH POZIOMU DŹWIĘKU

Wskaźniki krótkookresowe:

- średni poziom dźwięku (RMS LEQ),
- maksymalny poziom dźwięku (RMS MAX),
- szczytowy poziom dźwięku (Peak)

Wskaźniki dobowe:

- L_{D16h} , L_{N8h} , L_{DWN}

$$P \left\{ X \in \underbrace{\left(E(X) - U_{R,95}^-, E(X) + U_{R,95}^+ \right)}_{\text{przedział niepewności}} \right\} = 95\%$$

niepewność typu A - U_A

możemy ją określać metodami statystyki matematycznej - **obliczać!**,

wyniki pomiarów są traktowanych jako zmienne losowe:

- niezależne,
- powtarzalne,
- pomiar nie wpływa na wynik.

Średnia arytmetyczna to wartość oczekiwana zmiennej losowej dyskretnej o jednakowych prawdopodobieństwach dla skończonej liczby możliwych wartości:

$$E(X) = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i$$

Dla średniej arytmetycznej **wariancja** (lub **średnie odchylenie kwadratowe** lub **średni błąd kwadratowy**):

$$D^2(X) = E(X^2) - [E(X)]^2 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i^2 - \left(\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i \right)^2 = (\dots) = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2$$

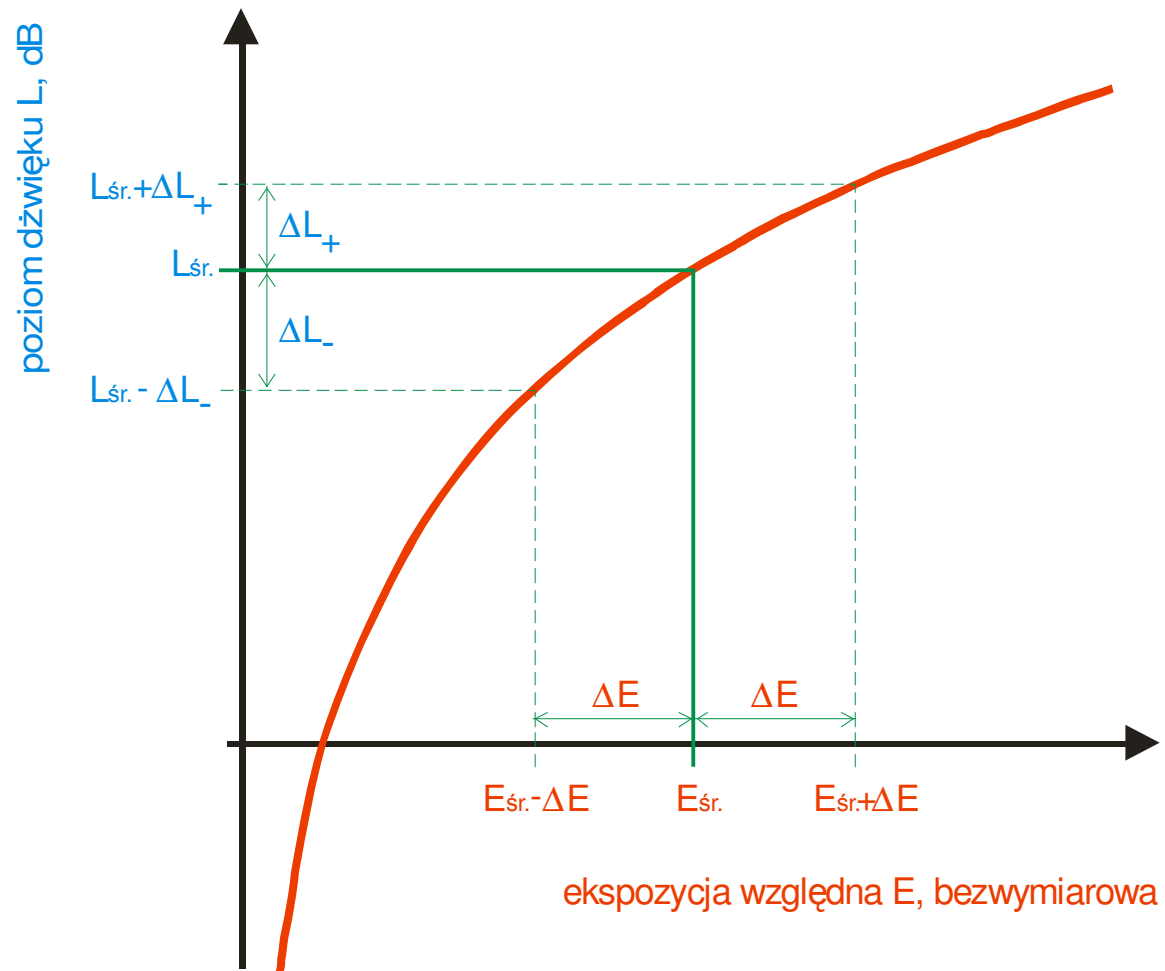
pierwiastek kwadratowy z wariancji to:

- średnia kwadratowa odchylenia, **odchylenie standardowe** (w populacji) lub **dyspersja**.

Poziom dźwięku nie jest wielkością fizyczną

- jest umowną reprezentacją wielkości fizycznej przy wykorzystaniu funkcji logarytmicznej ze wszelkimi tego konsekwencjami:

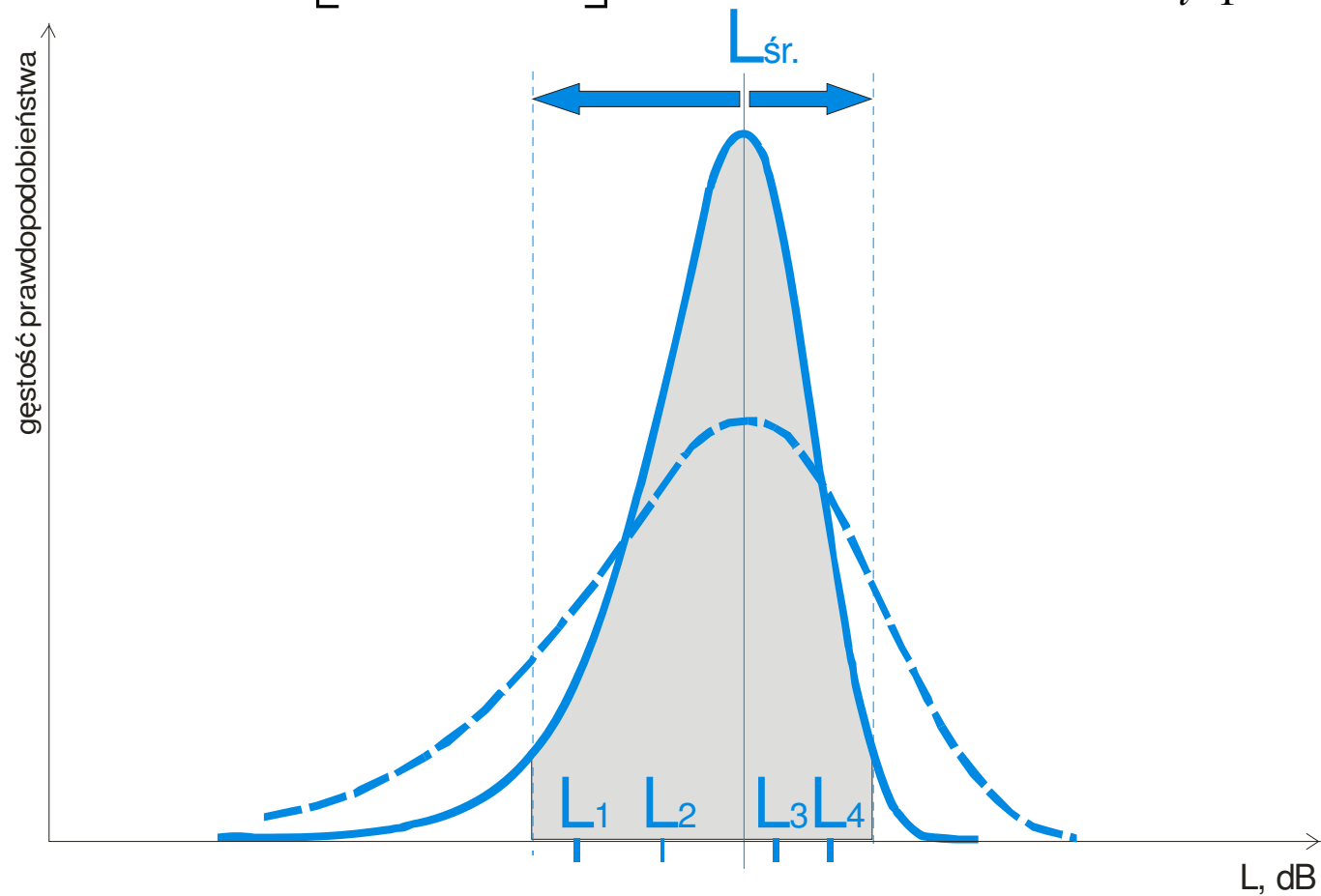
- **nie jest addytywny** - nie dodaje się algebraicznie - sumowanie poziomów polega na sumowaniu energii („suma logarytmiczna” poziomów),
- **różnica poziomów jest krotnością** - jest to różnica logarytmów! - i chociaż jest stosowana jako wskaźnik skuteczności akustycznej (np. dźwiękoizolacyjności, wyciszenia), to liczenie „wariancji” na różnicach poziomów nie ma sensu fizycznego,
- **poziom dźwięku nie reprezentuje wartości „zerowej”** - odpowiadającej braku emisji energii (wartość poziomu dąży do $-\infty$).

$$[E_{\text{śr.} - \Delta E}, E_{\text{śr.} + \Delta E}] \Rightarrow [10\log_{10}(E_{\text{śr.} - \Delta E}), 10\log_{10}(E_{\text{śr.} + \Delta E})]$$

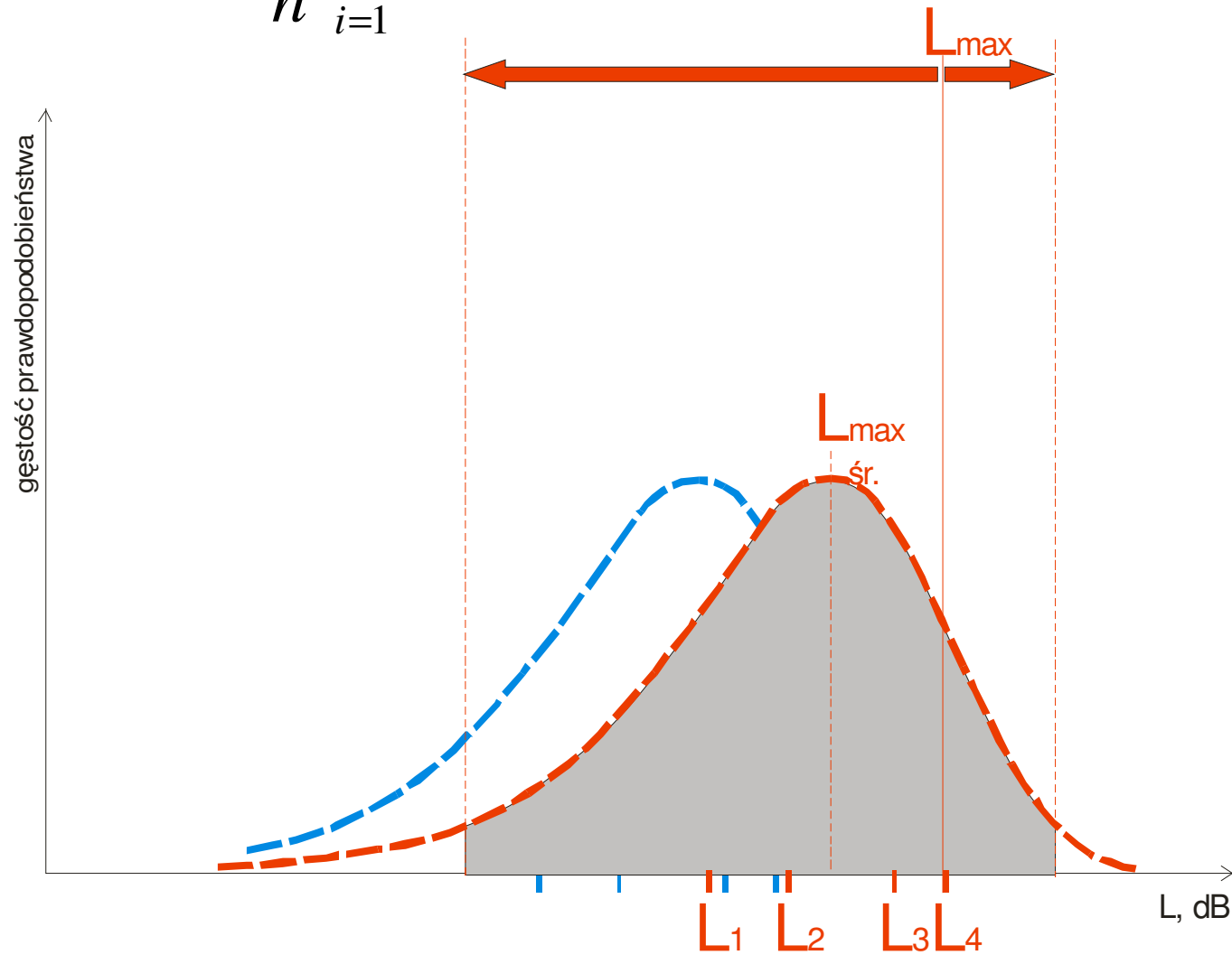
Poziom średni (energetyczna średnia arytmetyczna)

$$L_{\text{śr.}} = 10 \cdot \log_{10} \left[\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n 10^{\frac{L_i}{10}} \right] \quad \longrightarrow \quad E_{\text{śr.}} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n E_i$$

Poziom maksymalny (RMS)

$$\rightarrow E_{\acute{s}r.} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n E_i$$

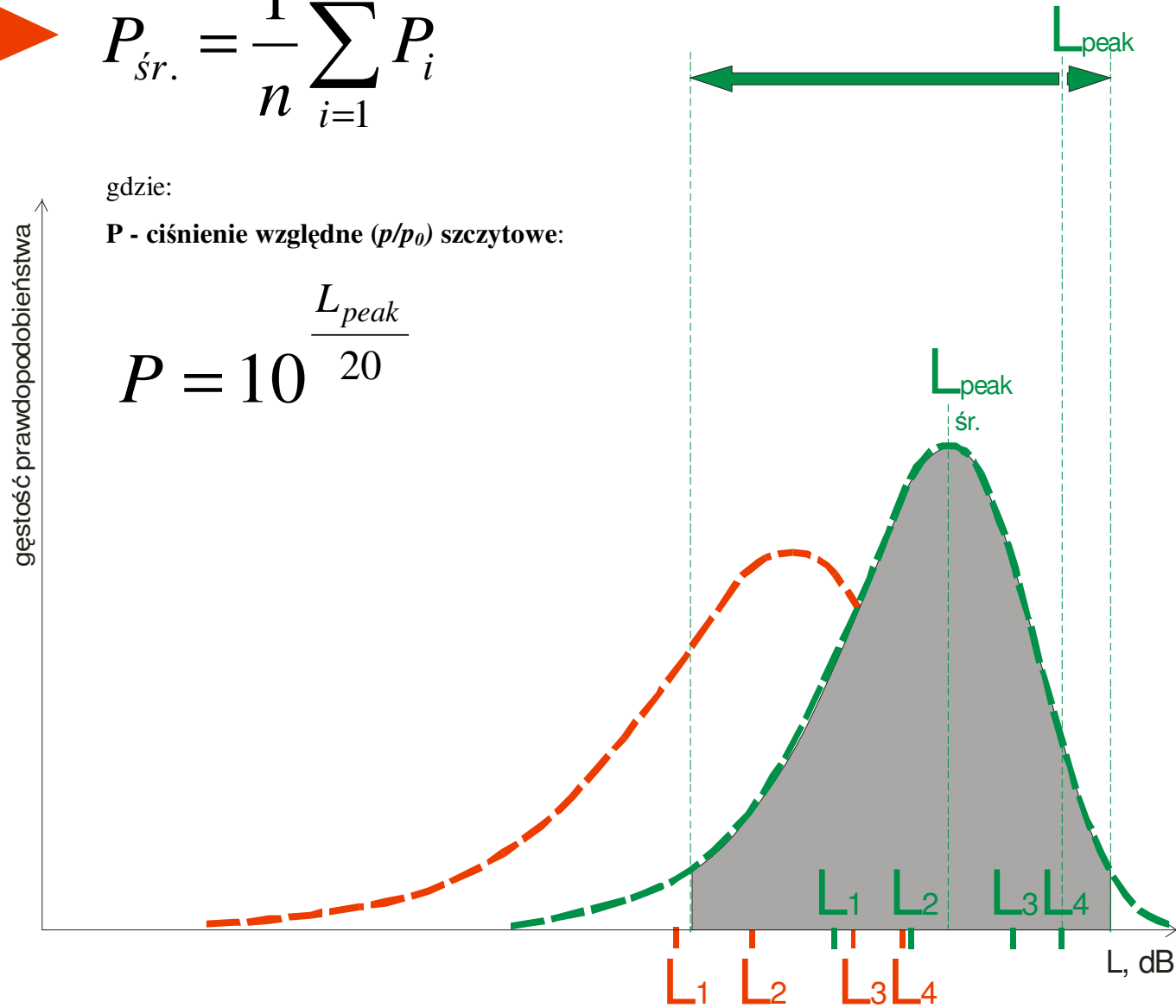
Poziom szczytowy (Peak)

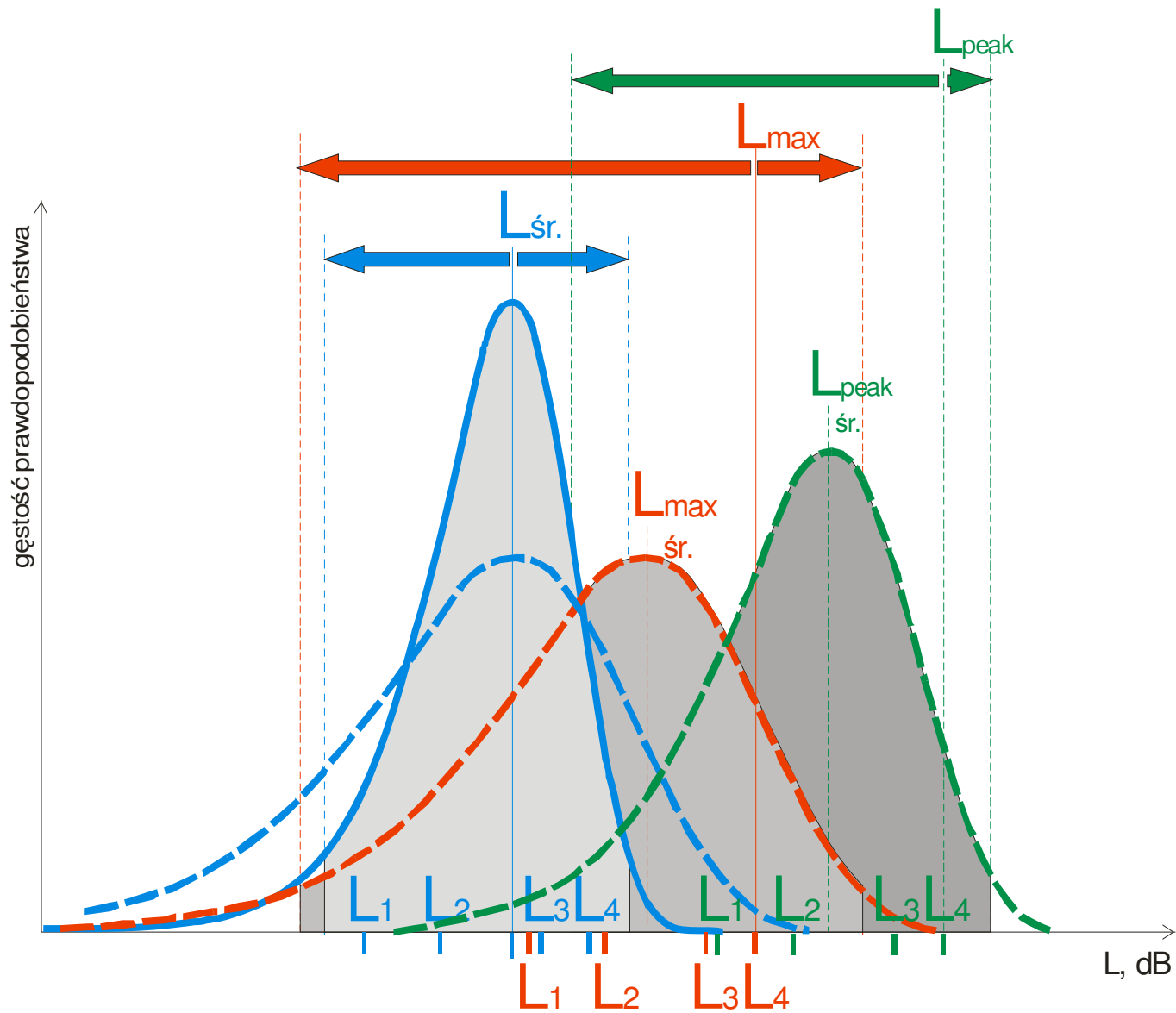
→
$$P_{\acute{s}r.} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n P_i$$

gdzie:

P - ciśnienie względne (p/p_0) szczytowe:

$$P = 10^{\frac{L_{peak}}{20}}$$

Dane przykładowe:

	1	2	3	R	wynik	+U _{A95}	-U _{A95}	Δ
LEQ	50	51	52	2	51,1	+1,95	-3,65	5,60
max RMS	50	51	52	2	52,0	+2,05	-18,96	21,02
max Peak	50	51	52	2	52,0	+2,53	-6,89	9,42

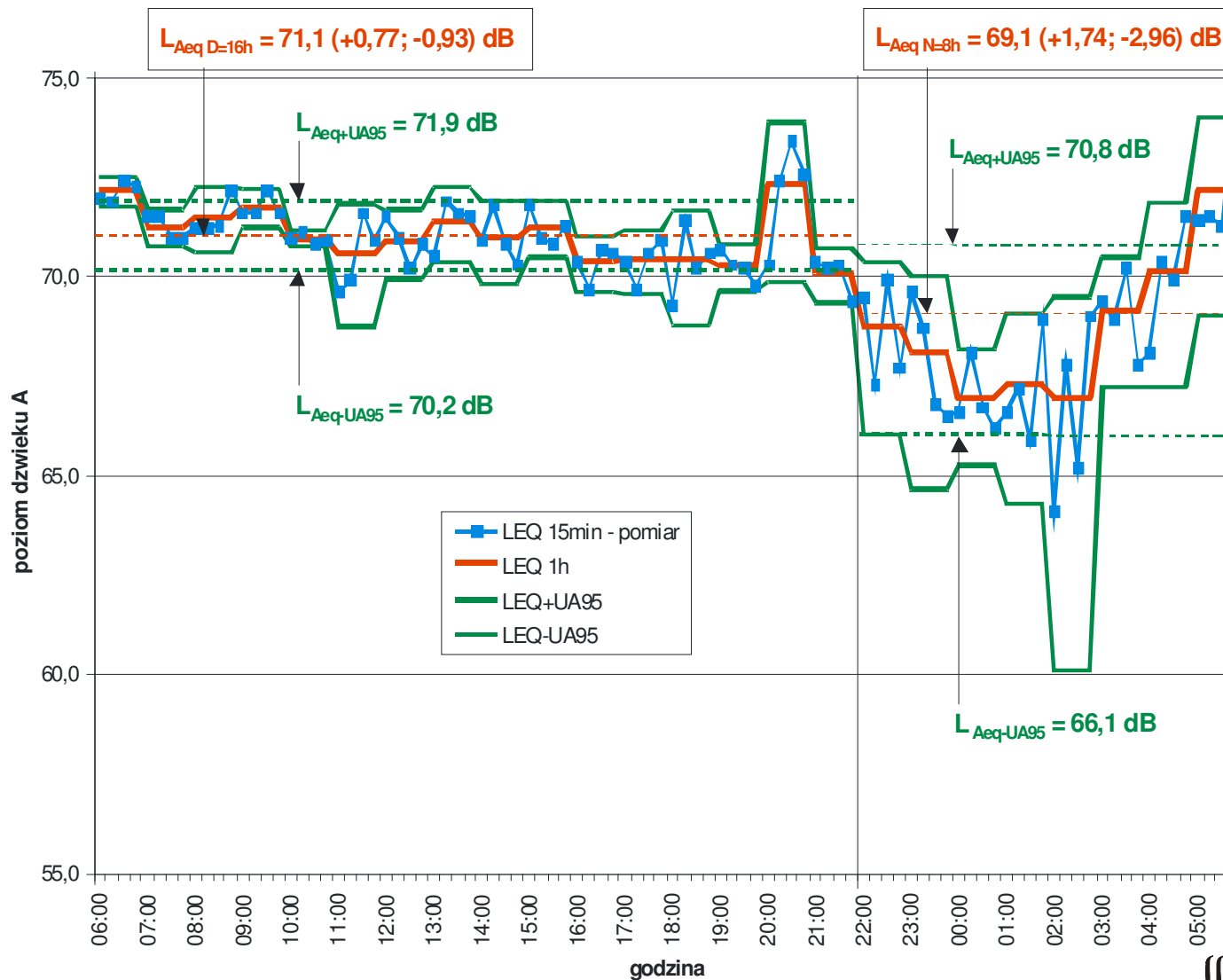
min RMS	50	51	52	2	50,0	+4,05	-16,96	21,02

Wyniki pomiarów z porównań międzylaboratoryjnych:

	1	2	3	R	wynik	+U _{A95}	-U _{A95}	Δ
LEQ A	79,8	79,9	79,9	0,1	79,9	+0,14	-0,15	0,29
max RMS A SLOW	80,3	80,3	80,2	0,1	80,3	+0,21	-0,29	0,50
max Peak C	98,9	98,7	99,0	0,3	99,0	+0,50	-0,81	1,31

WSKAŹNIKI DOBOWE

- poziom dzienny 16-godzinny oraz poziom nocny 8-godzinny - metoda umowna!

PODSUMOWANIE

Sposób obliczania niepewności typu A dla różnych wielkości akustycznych (wyrażanych w decybelach) zależy od faktycznie badanej wielkości fizycznej (związanej z daną wielkością akustyczną), sposobu jej uśredniania (czyli określania wartości oczekiwanej, co ma wpływ na użyte we wzorach wielkości) oraz statystycznego modelowania danego zjawiska.

KONIEC

 NTL - M. Kirpluk

www.ntlmk.com

mgr Mikołaj Kirpluk

0 - 502 216620